

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. vi. post. do[minicam] in passione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

natū redierūt. Ps. Declaratio ser. tuo. ill. zc. **S**edo inflamatiua amore dei. Psal. Ignitū eloquiū tuū vehemētē. zc. Hoc igne accensū fuerunt ministri illi. **T**ertio roboratiua repmēdo culpe opa: et diaboliceas insidias: z fortissimē ad bona opa. Proverb. xxx. Sermo dei clypeus est spe rantib; in se. Hoc etiā patz in ministris illis: qui redeūtes intrepidū testimoniū p/hibuerūt de sapia chri. **T**ertū est ipoz pncipū excecatio. Unde q; ceci ruderunt ministri: Nunqd et vos seducti estis: Nunqd ex pncipib; aliq; cre. in eū aut ex phariseis: sed turba hec que nō nouit le. ma. sunt. **E**ph. Ab argumēto insipiētū ptra eos syllogizant di. Nunqd ex pncipib; zc. Quia sō dixerūt: q; nullus pncipūm cre/ didit in eum: Ad hoc excludendū dicit nī codem? ad eos: ille q; venit ad iesum nōz cre: q; vnus erat ex ipis: Nunqd lex nostra iudicat hoīem nisi pūs audierit ab ipō et cognouerit qd faciat: Aug. Credebāt em q; si tñ modo eū yellēt audire pariter for/ te silēs fierēt illis q; missi fuerāt tenere: et redierūt credētes. Ipsi autē excecati p sua sionē veritatis nō receperūt: s; magis in/ iuriose nicodemū q; scripturas nescientē arguerūt di. Nunqd et tu galile? es: q; a galileo seductus: Serutate scripturas et vide: quia a galilea ppheta nō surgit. Et reuersi sunt vnusquisq; in domū suā. Al/ chum? Nullo pacto negotio: vacui fide re uersi sunt in domū infidelitatis z impie/ tatis sue. **S**ed q; rē: Que est causa tan te excecationis: Dico pmo q; sua supbia. Supbo oculo nō videt veritas. August. Supbia nō meret illuminari. Illi autē erāt supbissimi: vt dñs testat Mat. xxij. Di/ co scdo q; sua inuidia. Sap. vj. Homo i/ uid? nō erit princeps sapiētie. Pharisei at grauē inuidiā ptra dñm pceperāt: qz eoz vicia arguebat. Dico terrō q; sua auaricia q; terrā interponit inf cor: hūm anū et ve/ rū solē ebim: Greg. in moral. Sollicitudo tpalium mors est et excecatio spiritualiū. Ipsi autē pharisei auari erāt. **U**n Luce xvj. Audiebāt oia hec pharisei q; erāt aua ri et deridebāt eū. **Q**ñea est stulticia a/ uaroz q; de solis trāsitorijs cogitabāt q; nō essent morturi: de tpe futuro qd solum a diuina pte est: disponere psumentes,

Exemplū Luce. xij. d diuite q; dicebat: **A**ia mea mltā bona habes reposita in an nos pluri. zc. **L**ui dictū ē. Stulte hac no cte aiaz tuā repetēt a te demōes: q; aut pa rasti cur? erūt: Sic ē ois q; thesaurizat: et nō ē i deū diues. ps. Dormiēt somnū su/ um; z nihil inuenerūt omes vtri diuitiaz in manibus suis.

Tercio articulus. aud. zc. **C**auete ne stiles sitis phariseis excecatis z indu ratis **H**orate. **C**ōtumax ē q; veire cōtēnt. ff. de re iudicata. l. **C**ōtuma. **E**t etiā q; im pedit ne citatio possit ad euz puenire. **E**x tra: vt lite non ptestata. c. **Q**ñ frequēter. **P**one casū iuxta pdicta **E**t expōe. qui statim post pctm nō venit ad iudiciū cōfessio nis ad qd vocat a deo. **I**te qui ipedit ne exhortatio salut; z pctoz detestatio veni/ ant vsq; ad cor. **Q**d vtiq; ipedimētū sit p delectatōez pcti z induratōem cordis. **A**t tendite o miseri: tollite cōtumaciā. qm sic habet. ij. q. iij. **Q**uarto: **I**n cōtumacia p/ stētib; seueritas est ostendenda.

Feria. vj. post. do. in passione.

Ecce ascēdi.

Dñe. oēs q; te derelinquūt **F**undent. **H**iere. xvij. **T**a/ les q; nō ascēdet hierosolimā. **C**auete q; ne derelinq; dñm: ad qd hortant tria in epla notāda. **P**rim est pctoz misia. cū d; **D**ñe oēs q; te dere. cō. re. zc. **S**cdz ē iusto/ rū pfidētia. s. in deo. **J**o. d; **H**iere. ad deū **S**ana me dñe z sanabor saluū me fac vsq; ibi. **I**n die afflictōis mee. **T**ercū est deū/ tis iusticia. ibi. **C**ōfundant q; me psequū/ tur. zc. hoc d; non ex zelo vidicte sed zelo iusticie: z volūtate suā conformādo volūta ti diuie quā spū pphetico cognoscebat.

Ecce. zc. **P**rim? arti. **A**n in chzo fuerit nctas **m**onēdi. **Q**. nō. **J**o. x. **N**eo tollit aiaz mea a me: s; ego pono eā a me ipso. **C**ōtra **B**oeti? in li. de duab; naturis z vna p/so/ na d; q; chz de statu glie assumpit pec/ cādī impossibilitatē. de statu innocētie pcti imunitatē. de statu nature lapsē passibili/ tatē. **R**ūdet **B**oē. l. ij. dist. xv. vel xvj.

3

Feria. VI. post Iudica

Secundo sententiā mōri: dicere possum⁹ q̄
chris assumptis nēritatē patiēdi: Quātum
em̄ erat de lege nature corp⁹ illd̄ erat re/
solubile ⁊ mortale/et nisi fuisset cōfirmatū
miraculoſe aliqñ senio defecisset/ fuit at̄ tal
nēritas mouēdi in chris noſ. p̄ reatū pcti
originalis vt in nobis: sed p̄ q̄ritatē natura
lis p̄positiōis. Preſea mōb̄ ē t̄lis nēritas
tam q̄ ad naturā q̄ q̄ ad p̄sonā. In chris
p̄o dūtaxat q̄tū ad naturā assumptā. In/
sup̄ ē in nobis patiēdi nēritas tā ex p̄re na/
ture q̄ ex p̄re volūtatis q̄ nec natura nec
volūtatis p̄t in nobis passiōē p̄hibere Pa
tinur em̄ velim⁹ nolim⁹. In chris p̄o fuit
nēritas respectu veritatis naturalis ⁊ nō re/
spectu volūtatis. Nihil em̄ inuit⁹ sustinuit
nec sustinere potuit. Hec Boñ. **P**ro fū,
Dors ē introducta i penā pcti. **Mat. vi.**
in tob. Dors debita pena pcti. **Ex q̄ vi.**
del q̄ nēritas mouēdi est a pctō q̄ nō fuit i
chris. **Iuxta tñ doctrinā Az. j. physicorū**
Omne cōpositū ex p̄ris ē corruptibile: q̄
p̄ria sunt inuicē corruptiua. corp⁹ aut̄ chris
p̄positū erat ex p̄ris. **Querit⁹ An i chris**
zē. Dic Rñ. vt s. Ex q̄ cōclud. q̄tū sibi su
mus astricti p̄ morte tā acerba quā p̄ no/
bis voluntate sustinuit vt nos a morte
redimeret et filios dei efficeret. **Augu. in**
quodā sermone. **Dulos filios dei fecit**
vnicus filius dei sibi: fratres redemit san/
guine suo: probauit reprobatus: redemit
venditus: honorauit iniuriatus: viuifica/
uit occisus: fusus est sanguis medici/ ⁊ fa
ctus est medicamentū freneticū. **Et ergo**
a peccato sanemur: iesum crucifixum me/
ditemur. **O miseri peccatores qui nec do**
mini passiōē meditari vultis: imo eum
multipliciter offenditis luxuriosi: vsurarij
et huiusmodi. **Recordemini queso dolo**
res saluatoris et sibi cōpatimini vt inter
discipulos eius numerari mereamini: ⁊ in
operibus virtutū abundare: et sic digne/
tur in vobis chris habitare. **Figura Jo**
an. xj. In eāgelio hodierno in ciuitate
effrem iuxta desertum morabat dominus
cum discipulis suis: nec dubiū est: loque/
batur de mysterio sue passiōis. **Origen.**
Vlla dicitur effrem: que interpretatur fer/
tilitas. **Fuit autē effraim frater manasse**
senioris populi obligatiōi traditi: post po
pulum em̄ obligatiōi traditi p̄missū

prodijt ex gentibus abundantia. **Disce**
dens ergo a iudeis domin⁹: venit in terrā
totius orbis terre prope desertū ecclesiarū
que dicitur ciuitas secunda: tibi moratur
cum discipulis vsq̄ nūc. **Simus ergo chris**
sti discipuli in fertilitate bonorū p̄p̄: com
morantes iuxta desertū p̄sentis seculi: et
morabitur dominus nobiscū.

Secundus articulus. In eāgelio q̄b
scribitur Joan. xj. habetur: quō iudei
conciliū fecerunt ad tractandū de morte
christi: cuius consideratio disponere debz
ad ascendendū hierosolymā. **Vbi triplex**
est notanda consideratio compassiōis: in
ductiua

Prima est consideratio aduersatiue in
quisitionis.

Secunda est consideratio sententiati
ue p̄positionis.

Tertia est consideratio diffinitive con
clusionis.

Prima est zē. Quia collegerunt p̄ri
fices et pharisei p̄ciliū aduersus iesum
et dicebant zē. **Augustin⁹. Pontifices et**
pharisei consulebant: nec tamē dicebant:
credamus. **Plus em̄ pditi homines cogi**
tabant quomodo nocerent ⁊ perderēt: q̄
quomō sibi consulerent ne perirent. **Qui**
genes. **Est p̄ ea que dicuntur ab ip̄is cō**
siderare eorū insipientiam ⁊ cecitate: quia
testificabant illum etiam multa miracu/
la peregisse: ⁊ tamē extimabāt se posse ad/
uersus eum emulari. **Unde dicebant: Si**
dimittimus eū: sic omnes credent in eum
et venient romani et tollent locum nostrū
et gentem. **Augustinus. Temporalia per**
dere timuerūt: eterna nō cogitauerunt: ⁊
sic vtrūq̄ amisierunt. **Nam et Romani**
post resurrectionē gloriosam christi tulerūt
eis et locum et gentem expugnando
et transferendo. **Quorū sunt hodie iudei**
eorū imitatores qui temporalia perdere
metuūt ⁊ eterna nō attendunt: sicq̄ vtra/
q̄ nō immerito amittunt.

Secūda est
consideratio sententiatiue p̄positionis.
Nam vnus ex ip̄is Caiphas nomine cui⁹
esset pontifex anni illius dixit eis: **Vos**
nescitis quicq̄ nec cogitat⁹ quia expedit
vobis vt vnus moriatur homo p̄ populo
Licz autē Caiphas hoc intēctioe pueria
dixerit: tamē fm̄ veritatē hoc eis recte di

scatur: Vos nescitis quicquid est. Orige. Nihil enim nouerat qui Iesum ignorabat esse veritatem: sapientiam iusticiam: et pacem. Theophilus. hoc quidem aliud quod ait Expedi vobis etc. Dicit intentione per uerba: tamen spiritus sancti gratia ore eius uisus est ad futurum presagium. Unde subditur: Hoc autem a seipso non dixit: sed cum esset etc. Augustinus. Hic docetur etiam homines malos prophetico spiritu futura predicere: quod tamen ab euangelista diuino tribuitur sacramento: quia pontifex fuit: id est summus sacerdos: Non tamen sequitur quod calphas fuerit propheta: quia ratione dicti sui non intelligebat. Eugenius. Non quicquid prophetat propheta est: sicut non quicquid exequitur iustus iustus est: sed qui facit bonum opus propter humanam gloriam. Ex hoc credendum est malum prelatum quandocumque exaudiri: forte quia prece est ecclesie et eius uoce dicitur. Hieronymus. Ideo etiam sequitur: quod prelati licet mali sint: in reuerentia sunt habendi propter reuerentiam pontificalis dignitatis. Sed quereretur aliter quis An apparentia illa quam predebant Laiphas dicere: Expedi vobis etc. sit rationalis: eo quod uidelicet bonorum commune est magis eligendum quam particulare. Tertio non: quia in nullo casu licitum est interficere innocentem et iustum. Unde manifestum est quod inuidia et timor mundanus subuertebant in eis iudicium rationis. per mortem enim innocentis non peccatur: sed magis destruitur bonum commune. Tertio est consideratio diffinitive conclusio: nis: quia ab illo die cogitauerunt ut interficerent eum. Ideo ut dicit Chrysostomus. Hanc sententiam firmauerunt. O miseri quod agitis: Nonne ipse Iesus quem uultis interficere est in medio uestri quem tamen nescietis: et intelligit omnia uerba uestrae. Ipse autem humiliter declinauit cedens ad tempus eorum furori. Unde non iam palam ambulabat apud iudeos sed abiit in regionem iuxta desertum in ciuitate que dicitur Effrem. Augustinus. Non quia potentia defecerat: sed exemplum discipulis demonstrauit. In quo apparet non esse peccatum si fideles eius oculis persequentium se subtraherent et furorem sceleratorum laten

do potius euitarent: quam se ostendendo magis accederent. Fuit ergo dominus in ciuitate Effrem et ibi morabatur humiliter cum discipulis suis. Chrysostomus. Quasi puras turbatos discipulos humane uidentes cum solitatum. Ipsi enim quando omnes letabantur et festa celebrabant tunc occultantur et in periculis sunt sed tamen permanebant cum eo: iuxta illud Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis etc. Et nos quidem permaneamus cum eo eius passionem meditantibus tanquam ueri eius discipuli ne sumus iudeis obstinatis similes eum contemnentibus: plus temporalia quam eterna curantibus. Nam si tales fueritis non mori diuis beneficiis: non committitis: nec promissionibus: nec predicantibus: intantum timere debetis: quia prope est flagellum dei. Exemplum de illo obstinato populo iudeorum in quem deus iram suam effudit. Quis explicet sine singulis: quis audivit sine lachrymis: quis consideret sine timore ciuitatis hierosolyme desolationem et excidium: Refert namque Josephus lib. vi. de iudaico bello: quod Titus et Vespasianus cum exercitu validissimo romanos in die pasche quando ex circumadiacentibus locis innumerabilis multitudo inerat: hierosolymam ciuitatem obsederunt: foderuntque in circuitu vallum munitissimum: ita ut nullus ciuitatem exiens illud pertransire possit: ob quod in breui ciuitas fame cepit urgeri. Ex quo plura graua secuta sunt mala. Dicit Josephus Primo quia predones per domos discurrerent rapiebant quicquid inuenissent comestibile. Secundo quia filii ex ore parentum et econtrario uolenter stricto guttore etiam masticatum cibum extraherent et uelut rabidi comedebant. Tertio quia filium bouum aliarumque uilissima sumpserunt in cibum. Quarto quia multi contederant exire ut herbas colligerent: et capiebantur a romanis: tantisque fuit numerus captiuorum ut turbe custodiri non possent: Quapropter statutum fuit ut euulsis eorum oculis aut manibus amputatis sic compellerent ad ciuitatem redire. Quinto quia plures dices ne localia sua perirent ad manus romanorum illa deglutiret cum rei fama

Feria. VI. post Iudica

cū deuenisset ad aures romanoꝝ: cōmo-
uit eos vt exenteraret iudeos q̄s capti-
uos habebāt ⁊ estimabāt gēmas in ven-
tre habere: quare vna nocte duoz milium
patefacta sūt viscera. Sexto qz multi for-
mosi iuuenes in via: in p̄sētis publicis ⁊
domibꝫ fame afflicti subita morte cade-
bāt. Septimo qz inuenite sūt mulieres q̄
p̄p̄ios filios comederūt. Quot erāt ibi
lamēta: quot gemitus ⁊ suspiria. Clause-
rat quippe eis deus venam misericordie sue.
Tandē post bienniu capti est ciuitas: ⁊
in predam data: ⁊ muri ⁊ edificia q̄libet:
solo eq̄ta. Et vt ioseph⁹ refert vndecies
centena milia iudeoz fame ⁊ gladio perie-
rūt. Et nonaginta septē milia venditi fue-
rūt. xxx. p̄ vno denario. O popule christia-
ne time ⁊ tu. Eue ne p̄pter obstinationē
tuam veniat in te ira dei. Vocat te dñs
multipliciter vel cōminat: ⁊ tu in dies du-
rior ⁊ peior efficiaris. Nūc regnant spurci
simavicia carnis: blasphemie dei perūria
mēdacia: iniusticie: fraudes: violētie: pau-
perū oppressiōes: odia: ⁊ inuidie ⁊c. huius
mōi. Noli ⁊ tēnere: time ne p̄p̄inqua sit ira
dei. Recordare qz p̄pter inundantiā peccō-
rum ad exterminatiōē impioꝝ iunxit do-
min⁹ diluuiū vt p̄z Gen. vj. Itē qñ aggra-
uatiū est peccatū sodomoz pluit dñs ignē
⁊ sulphurem. ⁊c. vt habet Gen. xix. Item
qñ multiplicata sūt ⁊ aggrauata peccata
chananeoꝝ p̄cepit dñs filiis israel vt eos
exterminaret: ⁊ qz aliq̄b⁹ peccerūt: a dño
sūt increpati. vt habet Josue. xj. Itē post
q̄ dñs diu sustinuit peccā filioꝝ israel post
q̄ cōplete sūt iniquitates eoz: eiecit eos dñs
trāsferens ad exteriores nationes. Primo
Deceꝝ tribus sicut legit. iij. Regū. xvij ⁊
postea duas alias: post annos autē septu-
aginta ipi regnū irrecupabiliter amiserunt.
O ergo verebant accidit eis. Sic etia
exterminata sunt regna chaldeoz medo-
rū: ⁊ persaz: necnō ⁊ grecoꝝ: q̄ oia p̄p̄ in-
iquitates suas ad nihilū sunt redacta. Ex
quibus omnibus pater quoniā multipli-
catio ⁊ aggrauatio: ⁊ cōtinuatio peccato-
rū signū est propinquitatis ire dei. Time-
te ergo ⁊ cōuertimini o peccatores quoz
niam vt dicitur Ecclesiast. v. In peccato-
res respicit ira dei.

Tertius articulus. Audistis ⁊c. Ca-
ute ne sitis de numero stultozū euz
iudeis qui plus tēporalia q̄ eterna: plus
terrena q̄ celestia cogitauerunt. ideo totū
tum amiserunt. Attendite qz iura dicunt
Publica vtilitas preferenda est p̄uate. vij.
q. j. Scias. Extra de postu. prelati. bone
memorie. ff. p̄ socio actiōe. §. labeo. ⁊. l.
de caduc⁹ tollē. l. vna. §. penultimo Pu-
blica autē vtilitas est spiritualis vtilitas:
qz ad omnes bonos spectat. Nōne fatūū
diceretis illū q̄ plus timeret p̄dere dena-
riū q̄ centū florenos ⁊ plus p̄ denario plū-
beo laboraret q̄ p̄ mille aureis. Expone
⁊ applica notando illud. ps. Fil. hoim vt
q̄quo graui corde. ⁊c.

Sabbato in Ramis palmarū.

Ecce ascen.

Ecce ascen. Dixerūt impij ad inui-
cem. Venite cogitem⁹ cō-
tra iustū cogitatiōes. Hier. xvij. Tales
non sūt q̄ ascensuri sūt hierosolymā. Est
autē norandū qz in hac lectiōe hieremias
erat figura saluatoris. Nūc que ibi dicunt
p̄ncipaliter sūt intelligenda de dño: cui⁹
passiōē nūc meditari debem⁹: quōd vics
ipi⁹ d̄ eū cogitauerūt. Vbi sūt tria cōside-
randa. P̄mū Iudeoz malicia qz dixerūt
adiuicē Venite cogitem⁹ ⁊c. vsqz vno ei⁹
Scdm̄ ē Saluatoris innocentia: ibi ar-
tēde dñe ad meꝝ. vsqz ab eis. Tertiu
est diuina iusticia ibi: p̄pterea da filios eo-
roz in famē ⁊c. Et hec cōpleta sunt in de-
structiōe ciuitatis hierusalē p̄ titū ⁊ vespā-
sianū facta.

Ecce ⁊c.

Prim⁹ articulus. An magis p̄gruum
fuerit gen⁹ hūanū repari p̄ viā satisfi-
cations q̄ p̄ aliā viam. Q. nō. Dimitte
re peccatū absqz satisfactiōe maioris ē misē-
ricordie. Contra. Illa via est magis con-
ueniens in qua magis seruat ordo iusticie
Rūdet Bon. in ij. di. xx. Hoc fuit magis
cōgruū: ⁊ ex parte dei: ⁊ ex pte nri. Et p̄tē
in q̄ dei qz vniuerse vte dñi misericōdia ⁊ ve-
ritas ⁊ ideo debēt p̄currere in reparatiōe ge-
neris hūanū q̄ ē excellētissimā viā. b̄. Jo